

ÚVOD DO DRAMATICKÉ, DIVADELNÍ VÝCHOVY PŘI PRÁCI S ŽÁKY NA 1. STUPNI ZŠ S NEZNALOSTÍ ČI MALOU ZNALOSTÍ ČESKÉHO JAZYKA

Dramatická výchova, resp. předmět Divadlo, se i v nastalé situaci (integrace žáků z cizojazyčného prostředí do základních škol) dokáže bez obtíží věnovat svým cílům, divadelnímu umění a jeho vlivu na osobnostně-sociální rozvoj žáků. Výuka propojuje teoretickou i praktickou stránku divadelního umění, seznamuje žáky se základními divadelními vyjadřovacími prostředky, kterými jsou **lidské tělo – hlas a pohyb a lidské jednání**. Dále pak pracuje s vnímáním pozice diváka a herce. Skrze dramatické hry a herní a jevištní jednání umožňuje žákům poznávat nejrůznější životní situace, emoce, charaktery, postavy a možnost se vcítit do situací, které by normálně nemohli zažít.

Divadlo svým obsahem umožňuje pracovat i se skupinou jazykově nekoherentní. Můžeme si připomenout, že existuje několik divadelních forem využívajících slova spíše střídmě, nebo dokonce vůbec (**pantomima, stínohra, pohybové a taneční divadlo** apod.). Od těchto forem se samozřejmě můžeme odrazit. Specifikum divadelní tvorby stojí na týmové spolupráci, na hledání výrazových prostředků pro sdělení, na divácké a kulturní kompetenci, znalostech o divadle a dramatu. V samotném centru stojí **zážitek a bezprostřední jednání**, mohli bychom také říct **aktivizace a směřování k vyřešení problému. Jednání v určité situaci** nám poskytuje přímý **konkrétní zážitek, nepřenositelný** na nikoho jiného mimo samotný proces tvorby. Vzájemné porozumění a spolupráce jsou obsaženy již v obecném zadání práce a měly by být natolik zřejmé, aby okamžitě aktivizovaly skupinu.

Příprava zážitku (prostor a vhodné prostředky, cíl) **a jeho dostatečného naplnění je stěžejním a zároveň nejnáročnějším úkolem pedagoga Divadla**. Jádro aktivit by mělo být vždy **spojeno tématem, námětem hodiny či bloku**. Tematická kostra pomáhá udržet celkový průběh hodiny a žákům vytváří podmínky pro lepší orientaci a prostor více se ztotožnit s tématem. **Měli bychom se vyvarovat** opačnému případu, tedy **pouze nahodilé formě cvičení, her a aktivit spojených v celek**. Následně metody a cvičení volíme tak, abychom pokrýli různorodou škálu divadelního umění.

Pro žáky na 1. stupni vybíráme témata a náměty pro herní i jevištní jednání z běžného života a ze situací, které jsou pro ně v obecné rovině známé, tedy co sami vidí kolem sebe. V takovýchto situacích je bezpečné pro žáky jednat, být přímo „uvnitř“ dané situace. Zmíněné situace (např. cesta do školy, přeplněný autobus, nechtěné vstávání, prudké změny počasí, neříkání pravdy, nepříjemný řidič, otravný sourozenec...) je možné neustále variovat a rozvíjet jak na základě zkušenosti žáků, tak jejich fantazie. Běžné situace je vhodné obohatit kreativitou žáků, ať už v oblasti stylizace pohybu postavy, jejího hlasu nebo vzezření (úprava oděvu, případně náznak kostýmu).

Výsledná herní či jevištní situace, na které se pracuje, může nakonec trvat pouze několik desítek vteřin. To nám umožňuje do situace opětovně vstupovat, měnit její strukturu a „hrát si“ s ní, nabízet další možná řešení. Zde se otevírá prostor pro invence od všech žáků a měli bychom jim umožnit, aby si své nápady vyzkoušeli a dále rozvíjeli. Pro žáky znevýhodněné nedostatečnou znalostí českého jazyka se zde objevuje možnost spolupracovat s ostatními spolužáky přímo na konkrétním problému bez ohledu na jazykovou bariéru. Navracení do situace pomáhá k opětovnému pochopení a větší jistotě žáka.

Následující tematické lekce jsou koncipovány pro skupinu maximálně patnácti žáků o hodinové dotaci 90 minut. Pracuji s modelem výuky, který je nutný pro ideální práci v našem oboru, protože kolektiv až o třiceti žácích je pro pedagoga velmi obtížné vést. Menší počet žáků umožňuje a nabízí prostor pro konkrétnější a přesnější zpětnou vazbu jednotlivcům, což se především při práci s žáky se sníženou znalostí češtiny velice hodí. Jako prostor pro aktivity poslouží alespoň z poloviny vyklizená školní třída. Pro naši práci potřebujeme vytvořit dostatečně volný herní prostor. Jestliže má škola k dispozici hernu s kobercem, či dokonce divadelní sál, využijeme těchto možností.

**Úvod do dramatické, divadelní výchovy
při práci s žáky na 1. stupni ZŠ
s neznalostí či malou znalostí českého jazyka**

Autor:
MgA. Matyáš Hauser

Vyrobil Národní pedagogický institut České republiky

2022

www.npi.cz

npi | Národní pedagogický institut
České republiky

